

6 VZDĚLÁVÁNÍ JEDINCŮ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Základní vymezení, legislativa, typy škol, komunikační přístupy ve vzdělávání, integrace, inkluze.

Vzdělávání neslyšících z legislativního pohledu

- **SRP pro SP**
- **SPC pro SP** (při ZŠ pro SP)
- **MŠ pro SP**
- **MŠ běžného typu** – integrace
- **MŠ pro jiný typ postižení** – při souběžném postižení více vadami
- MŠ: specifické úkoly – navazování komunikace, tvoření a rozvíjení hlasu, rozvíjení zrak. vnímání, JM a HM, reedukace či edukace sluchu, začátky čtení pomocí globální metody, rozvíjení řeči

Bilingvální MŠ pro SP PIPAN

- **MŠ je určena pro:**
- děti neslyšící, nedoslýchavé i děti s KI, s vadami řeči
- slyšící děti, které z nejrůznějších důvodů potřebují menší kolektiv a individuální přístup
- slyšící sourozenci nebo kamarádi
- od 2 – 7 let
- škola rodinného typu, pravidelná individuální logopedická péče
- **znakový jazyk + český jazyk**
- zřizovatelem je **Federace rodičů a přátel sluchově postižených o.s.**
- www.pipan.cz

Možnosti vzdělávání pro děti školního věku se SP

- **ZŠ pro SP**
- **ZŠ běžného typu** – integrace
- **ZŠ pro jiný typ postižení** – při souběžném postižení více vadami (např. ZŠ logopedická)
- v ČR je 12 ZŠ pro SP

- metody orální, bilingvální, totální komunikace – přístup ke vzdělávání si mohou školy zvolit
- desetiletá PŠD (ředitel školy může o jeden rok navíc zažádat)

Možnosti sekundárního vzdělávání pro děti se SP

- **SŠ**
- **gymnázium pro SP**
- **SOŠ** (čtyřleté, ukončeno maturitou) – střední zdravotnická škola (obor zubní technik), střední průmyslová škola oděvní, střední pedagogická škola, střední průmyslová škola elektrotechnická
- **SOU** (dvou či tříleté, výuční list)
- **OU** (pro žáky s LMP, výuční list)
- **praktické školy pro SP**
-
-

Možnosti vysokoškolského vzdělávání pro jedince se SP

-
-
- **„Výchovná dramatika Neslyšících“ (VDN)**
 - obor realizovaný na DiFa JAMU v Brně
 - bakalář (tříleté studium, specializace divadelního nebo pedagogického směru)
 - dvouleté navazující magisterské studium (specializace divadelní)
 - <http://difa.jamu.cz/organizacni-struktura/ateliery/avdpn.html>
 - <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096066178-televizni-klub-neslysicich/210562221800006>
 - „Čeština v komunikaci neslyšících“
 - obor realizovaný na FF UK Praha

- tříletý (+ navazující magisterský) obor
- bez možnosti dálkového studia
- specializace *pedagogická* (učitel ČJ pro SP) nebo *lingvistická* (výzkum ZJ)
- tlumočnická ZJ
- <http://ucjtk.ff.cuni.cz/cnes/>

Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky – TEIRESIÁS

- MU, od r. 2000
- hlavním úkolem je zajišťovat, aby studijní obory akreditované na univerzitě byly v největší možné míře přístupné také studentům:
 - nevidomým a slabozrakým*
 - neslyšícím a nedoslýchavým*
 - s pohybovým handicapem*
 - případně jinak postiženým*
- Olomouc, Centrum pomoci handicapovaným na UP
- Ostrava, Pyramida (centra podpory studentům se specifickými potřebami na Ostravské univerzitě)
- Praha, Kancelář pro studenty se speciálními potřebami na KU

Komunikační přístupy ve vzdělávání osob se SP

- **Orální metoda**
- cíl: vybudovat u SP mluvenou řeč jak v orální, tak i v grafické podobě, aktivizovat zbytky sluchu, formovat mluvenou řeč na základě hmatu a zraku
- použití sluchadel, KI k co nejlepšímu rozvinutí mluvené řeči
- nejdůležitější složka: odezírání, sluchový trénink
- ZŠ, MŠ A DD Ivančice, ZŠ a MŠ pro SP v ul. Ječná, Praha
- **Bilingvální metoda**
- přenos informací ve dvou jazykových kódech; cíl: umožnit dětem se SP dosáhnout maximálního osobnostního, sociálního a kognitivního rozvoje
- ZJ neslyšících a mluvený jazyk většinové společnosti

- bezjazyčí
- komunikace mezi neslyšícími a slyšícími, neslyšící učitel, důraz na psanou formu řeči
- **Metoda totální komunikace**
- využít všech dostupných komunikačních prostředků
- MŠ a ZŠ Kyjov, ZŠ a MŠ v Olomouci

Slyšící pedagog

-
-

Neslyšící pedagog

-
-

Integrace

- **integrace** = scelení; sjednocení; doplnění; spojení částí celku
- integrované vzdělávání – **přístupy a zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání (do běžných škol)**
- dle Vítkové (2003) je **integrace společná výchova a vzdělávání dětí, žáků a studentů s postižením i bez něj**
- **účastníci integrace:** dítě se SP, rodina, učitel a spolužáci, ředitel, speciální pedagog
- **IVP je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka**
- kritéria pro integraci:
 -
 -
 -
 -
 -
- výhody a nevýhody integrace:
 - ❖
 - ❖

IVP

Literatura

HORÁKOVÁ, R. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2012. 159 s. ISBN 978-80-2620-084-0.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.

LANGER, J., PTÁČEK, V., DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk*. Olomouc: UP PdF, 2004. ISBN 80-244-0846-5

VYSUČEK, P., MOTEJZÍKOVÁ, J. *Specifické znaky*. Praha: FF UK, Pevnost, 2003

PROCHÁZKOVÁ, A. a kol. *Slovník znakového jazyka pro obor pedagogika a psychologie*. Hradec Králové: PedF, 1992

Taktilní znakový jazyk pro hluchoslepé (Lorm, o.s.)